

Sagsøgers replik, af 2009-11-05

Retten i Lyngbys sag nr. BS 110-2217/2009

Poul-Henning Kamp
Herluf Trollesvej 3
4200 Slagelse

imod

Lenovo Danmark A/S
Skovlytoften 33
2840 Holte
ved Advokat Niels M. Andersen / Bech-Bruun

Hermed min replik på Lenovos svarskrift af 2. oktober 2009

Jeg er opdraget til altid at starte med at sige noget pænt eller høfligt til fremmede og derfor vil jeg gerne indlede med at sige, at Lenovo faktisk har et relevant klagepunkt i deres svarskrift. Der er ganske vidst kun tale om en mindre procedural forglemmelse fra min side¹, men æres den der æres bør.

Imidlertid er en enkelt lille procedural forglemmelse en utrolig pauver høst over seks sider svarskrift, der handler om alt muligt andet end stridens æble:

Licensaftalen, som Lenovo præsenterer på skærmen, tilbyder mig at jeg kan få købsprisen for den præinstallerede Windows Vista Business refunderet, men Lenovo nægter at opfylde tilbudet.

Da Lenovo i sit svarskrift kun marginalt kommer i nærheden af aftaleteksten, tillader jeg mig i første del at bruge tykkere pap til at skære sagens simpelhed ud på ny, og anmoder Lenovo om at forholde sig dertil.

Derefter vil jeg i anden del redegøre for, hvorfor Lenovos påstande, hvis de tages til følge, vil føre til (yderligere) konkurrenceforvridning på et allerede reguleret marked.

Endelig vil jeg gennemgå og tilbagevise hele indholdet af Lenovos svarskrift, pånær, som sagt, en enkelt procedural forglemmelse.

Første del: Sagens simple substans.

1. Licensaftalen for Windows Vista Business er omfattet af Aftaleloven.

De første fem ord af aftaleteksten slår fast:

"Disse Licensvilkår er en aftale [...]"

Teksten fremsætter derefter to gensidigt udelukkende tilbud til kunden:

a) Tilbud om licens til at anvende Windows Vista Business, på de nærmere angivne vilkår:

"Ved at tage softwaren i brug accepterer De disse vilkår. Såfremt De ikke kan acceptere vilkårene, har De ikke ret til at bruge softwaren."

En sådan licens er nødvendig i henhold til Loven om Ophavsret før kunden opnår brugsret.

b) Tilbud om refusion, hvis ovenstående tilbud ikke accepteres:

"Kontakt i stedet producenten eller den, som har installeret softwaren, for at få oplysninger om, hvordan De får refusion for købesummen eller en kreditnota."

1 Se side 13.

Hvis kunden ikke accepterer licensbetingelserne for softwaren, tilbyder licensen på denne vis at holde kunden økonomisk skadesløs, således at der ikke opstår en situation, hvor kunden har forudbetalt et produkt, som kunden ikke har ret til at bruge.

Der kan ikke herske nogen tvivl om, at Licensaftalen er omfattet af Aftalelovens §1, der siger:

"1. Om afslutning af aftaler

§ 1. Tilbud og svar på tilbud er bindende for afgiveren. [...]"

Hvis Lenovo ikke ønsker at fremsætte tilbud om refusion, må Lenovo få ændret aftalens tekst, så tilbudet ikke fremsættes, idet Chr. V's Danske Lov slog fast:

"Om Contracter og Forpligter

1. Een hver er pligtig at efterkomme hvis hand med Mund, Haand og Segl, lovet og indgaaet haver."

2. Licensaftalen er en ufravigelig standardkontrakt for begge parter

Licensaftalens tekst er affattet af Microsoft, der har ophavsretten til softwaren Windows Vista Business. Lenovo og sagsøger har, ifølge Loven om Ophavsret, kun sådanne rettigheder til softwaren som Microsoft tilstår dem, via en licens.

Lenovo har via kontrakt med Microsoft, modtaget en såkaldt "*Microsoft OEM-systembyggerlicens*", hvis vilkår kan læses på Microsofts hjemmeside² (gengivet i bilag 14)

"4. Begrænset licens. Hvis De overholder vilkårene i denne licens, tildeler Microsoft Dem en begrænset licens til at distribuere Softwaren [...]"

"5. [...] b. Slutbrugerlicensvilkår. De skal distribuere Softwaren i henhold til slutbrugerlicensvilkårene ("Licensvilkår"), der følger med Softwaren. I henhold til Licensvilkårene er De licensgiver."

Intet sted i systembyggerlicensen modtager Lenovo et mandat til at ændre i ordlyden, eller virkningerne, af disse vilkår. Ligesom alle andre computerproducenter anvender Lenovo, ord for ord, den samme licensaftale og Microsoft tillader ingen afvigelser derfra.

Det faktum, at Lenovo ikke forventer at kunden faktisk tager sig tid til at læse licenserne (mere herom senere), giver kun mening, hvis kunderne ligeledes opfatter licenserne som uforanderlige standardkontrakter.

Hvis Lenovo vil gøre gældende, at de har rettigheder eller mandat ud over hvad Microsofts systembyggerlicens tildeler dem, må de dokumentere dette.

3. Licensaftalen handler alene om Windows Vista softwaren

Dette kan fastslås på mindst seks forskellige måder:

a) Aftalens klare tekst:

Licensens titel er

"LICENSVILKÅR FOR MICROSOFT-SOFTWARE WINDOWS VISTA BUSINESS [...]"

Endvidere fastslås det i teksten:

"Vilkårene gælder for ovennævnte software samt de medier, De måtte have modtaget dem på."

"de medier" er i denne forbindelse kun computerens harddisk.

Der er igen steder i licensen nogen tekst der giver belæg for, at den skulle omfatte resten af computeren, men masser af tekst der indikerer det modsatte, f.eks:

² <http://oem.microsoft.com/script/contentPage.aspx?pageid=552857>

"2. INSTALLATIONS- OG BRUGERVILKÅR. Softwarelicensen er permanent tildelt den enhed, som De købte softwaren sammen med."

Læg mærke til: "købte softwaren sammen med", ikke "købte softwaren som en del af".

b) Teksten ud for "accept knappen"

At Licensen kun gælder for softwaren fremgår endvidere af den tekst der beskriver "knappen" hvor kunden skal acceptere licensen (Bilag 1):

"Jeg accepterer licensbetingelserne (påkrævet for at kunne bruge Windows)"

Denne tekst opsummerer hele licensaftalens formål, udenfor og udenom selve licensens tekst, på det sted hvor kunden tiltræder aftalens indhold. Derfor er den at sidestille med og give samme vægt, som den salutation man placerer over underskrifterne, "Kontrakten indgået dd-mm-yyyy ...", i en normal skriftlig aftale.

c) Licensen er affattet af Microsoft, ikke af Lenovo.

Hvis Microsoft, som softwareproducent, ønskede at forhindre forbrugere i at købe en PC uden deres software, ville denne effekt enklere og klarere kunne opnås ved at udelade afsnittet om refusion, end ved at forsøge at gøre sig til herre over computerproducenternes returpolitik³.

Det ville også være dybt usædvanlige vilkår for et softwareprodukt, at dets licens gjorde sig til herre over andre producenters produkter og derfor ville Microsoft være nødt til at skrive det meget tydeligt i licensen på deres hjemmeside, hvis det er et krav at computeren også skal returneres, for at få refusion for en uønsket softwarelicens.

Microsoft gør ingen af delene.

d) Microsoft gør licensens tekst tilgængelig før købet.

Software er omfattet Loven om Ophavsret, hvorfor en udtrykkelig licens er nødvendig for at opnå brugsret. Betingelser for køb må ikke først komme til købers kendskab efter køkets afslutning, derfor offentliggør Microsoft teksten af denne licensaftale (Bilag 2) på deres hjemmeside.

e) Lenovo gør ikke licensens tekst tilgængelig før købet.

Computere er som "isenkram" beskyttet under patentlovgivningen og kundens rettigheder, herunder ejendomsretten og retten til gensalg, opstår automatisk af det gennemførte køb. Der er ikke brug for nogen særskilt licensaftale for hardware.

I tilfælde hvor producenten af (computer-)hardware ønsker underlægge anvendelsen af sit produkt begrænsninger, vil producenten sædvanligvis forbeholde sig ejerforholdet og i stedet udleje, eller lease hardwaren til brugeren, på nærmere bestemte vilkår.

Hvis licensen, trods dette og stærkt imod sædvane, skulle omfatte hele computeren og derved stille meget usædvanlige betingelser for købet af computeren og anvendelsen af denne, ville Lenovo være nødt til tydeligt at gøre potentielle kunder dette klart før købet, for ikke at overtræde Markedsføringslovens §1. Det gør Lenovo ikke.

f) Teksten i Lenovos systembyggerlicens

Punkt 14 i Lenovos systembyggerlicens lyder:

"14. Kompensation. Medmindre De udtrykkeligt er blevet autoriseret til det af Microsoft, har De ikke ret til at annoncere for eller prissætte eller på anden måde markedsføre eller distribuere Softwaren separat fra et Kundesystem. De må dog kompensere slutbrugere for Software eller Hardware, der er returneret til Dem i henhold til licensvilkårene."

3 Se endvidere fodnote 9.

Læg mærke til: "Software eller Hardware", ikke "Software og Hardware".

Endvidere er "Hardware" i systembyggerlicensen defineret som hardware produceret af Microsoft, og omfatter dermed ikke den af Lenovo producerede computer:

"1 Definitioner [...]

c. "Hardware" betyder den Microsoft-hardware, der er inkluderet i Pakken. [...]"

Anvendelsen af ordet "må" i licensen, kan i sammenhængen kun naturligt læses som "er nødt til" hvis det skal give mening⁴. Hvis det havde været intentionen at der skulle være valgfrihed, havde ordet "kan" været langt mere præcist og naturligt.

I lyset af disse seks helt klare fakta er der ingen måde hvorpå man kan nå frem til, at licensen også skulle omfatte computeren: Tilbudet om refusion handler kun om softwaren.

4. Tilbudet om refusion er ikke betinget.

Licensaftalens tilbud om refusion opstiller ingen yderligere betingelser:

"Kontakt i stedet producenten eller den, som har installeret softwaren, for at få oplysninger om, hvordan De får refusion for købesummen eller en kreditnota."

Der står ikke "om De får refusion", der står "hvordan De får refusion", refusionen er et betingelsesløst tilbud.

Hvis Lenovo ønsker at begrænse tilbudet, f.eks ved at kræve at hele handlen skal gå tilbage, må Lenovo forhandle deres systembyggerlicens med Microsoft, således at de kan få lov til at ændre teksten der præsenteres på skærmen. Så længe teksten på skærmen giver tilbudet, er Lenovo i henhold til Chr V's Danske Lov og Aftaleloven tvunget til at opfylde dette tilbud, hvis kunden accepterer det.

5. Refusionen skal dække den fulde købspris for softwaren

Refusionen skal dække *hele* den sum penge kunden har betalt for softwaren, dette fremgår uden nogen mulighed for uklarhed af refusionstilbudets tekst:

"Kontakt i stedet producenten eller den, som har installeret softwaren, for at få oplysninger om, hvordan De får refusion for købesummen eller en kreditnota."

Denne påstand underbygges af punkt 9 i Lenovos systembyggerlicens hvor Lenovos erstatningsansvar begrænses:

*"9. **Begrænsning af ansvar.** De og vores samlede ansvar for direkte skader i henhold til nærværende licens er begrænset til 100% af det beløb, som der faktisk er blevet betalt for Pakken.[...]"*

6. Lenovo skal betale refusionens gennemførelse

Lenovo har en betydelig fortjeneste ved at præinstallere softwaren på computeren og følgelig er det Lenovos pligt, at holde det mindretal af kunder der ikke kan, eller ikke vil, bruge softwaren skadesløs.

Lenovo angiver i svarskriftets punkt 3, at de sælger 200.000 computere i Danmark om året. Selv hvis vi, helt urealistisk, antager at Lenovos fortjeneste ved at præinstallere softwaren kun er 25 kroner, tjener Lenovo altså 5 mio kroner om året herved⁵, alene på det danske marked.

⁴ Samme betydning som i "Mor du må hente mig, jeg nåede ikke den sidste bus"

⁵ Til sammenligning er den samlede omsætning af Lenovo computere i Danmark på 1-2 mia kroner per år.

I følge svarskriftets punkt 7, modtager og afviser Lenovo 1-5 henvendelser om året om refusion af softwarens købspris. Refusion til disse 1-5 kunder ville beløbe sig til 1000-5000 kr., under ¹/₁₀₀₀ af Lenovos fortjeneste ved præinstallationen. Dette er på ingen måde en ubærlig eller urimelig byrde for Lenovo og må betragtes som en absolut rimelig omkostning, ved at tjene penge på præinstallationen.

Konklusion på første del:

Jeg har uomgængeligt dokumenteret at:

- Licensaftalen er omfattet af Aftaleloven: de to tilbud der gives er bindende.
- Licensaftalen omhandler alene Windows Vista Business softwaren.
- Microsoft fastslår i Lenovos systembyggerlicens, at kunder har ret til at returnere softwaren separat, i henhold til licensvilkårene.
- Refusionen skal omfatte hele den del af kundens betalte købesum, der vedrører softwaren.
- Lenovo skal selv afholde eventuelle udgifter, refusionens gennemførelse måtte koste dem.
- Disse omkostninger er ingen urimelig byrde for Lenovo.

Af disse klare og simple grunde, beder jeg retten om at dømme Lenovo til at efterleve licensaftalens klare tekst:

Lenovo skal refundere mig hele købesummen for den Windows Vista Business softwarelicens, der fulgte med min computer og selv afholde alle udgifter der er forbundet dermed.

Markedsværdien for en sådan licens er, som jeg dokumenterede i bilag 5, ca. 1.000,00 kr., men hvis Lenovo dokumenterer, at min købesum er lavere, accepterer jeg naturligvis dette beløb.

Fordi Lenovo, som svarskriftet dokumenterer, systematisk har misledt og nægtet kunder deres ret til refusion igennem længere tid, anmoder jeg også retten om at pålægge Lenovo at dokumentere proceduren for refusion på Lenovos hjemmeside.

Anden del: De konkurrencemæssige forhold

Skulle der efter første del stadig være tvivl om, hvorledes refusionstilbudets tekst skal udlægges, er det relevant at se på de konkurrencemæssige konsekvenser af de to udlægninger, på markedet for styresystemer til PC'ere⁶

Microsoft har en meget dominerende markedsandel.

Det er meget svært at fastslå Microsofts præcise markedsandel, men der er ingen tvivl om at den er på mindst 75% og sandsynligvis så høj som 90%. F.eks fra Konkurrencestyrelsens hjemmeside:⁷

*"Microsoft erklærede sig uskyldig og appellerede dommen. Microsoft hævdede, at Windows - trods en markedsandel på verdensplan på 95 pct. - ikke var dominerende på markedet for operativsystemer [...]
Retten [i USA] konkluderede, at Microsofts høje markedsandel de-facto gav Microsoft monopol på markedet. Adgangsbarriererne var betydelige, [...]"⁸*

⁶ Som tidligere anført, konkurrerer jeg med Microsoft, som ophavsretshaver og leverandør af styresystemet FreeBSD.

⁷ <http://www.konkurrencestyrelsen.dk/service-menu/publikationer/konkurrence-redegoerelse/konkurrenceredeagoerelse-2004/konkurrenceredeagoerelse-2004-kapitel-8-bundling-kombinationssalg/>

⁸ Det er for nærværende sag ikke vigtigt om der er tale om et egentlig monopol, rå markedsmagt er rigeligt for at aktivere Konkurrencebogen.

Lenovo anfører ligeledes korrekt, i svarskriftets punkt 4:

"At alle konkurrerende computer-produkter på markedet også har præinstallerede styresystemer"

Bortset fra nogle enkelte nicheprodukter, drejer det sig altid om styresystemer fra Microsoft.

Microsoft er gentagne gange dømt for monopolmisbrug

Microsoft er dømt for monopolmisbrug på markedet i både EU, USA, Japan og en del andre lande. Senest har EUs appelret af første instans stadfæstet EUs dom og bøde på 497 mio € , 3.7 mia kr., for monopolmisbrug i markedet for styresystemer til PC'ere.

Markedets konkurrencetilstand må derfor, af alle relevante parter, opfattes som værende særligt under opsyn, hvis ikke ligefrem under regulering.

Lenovo er stor nok til at have et konkurrencemæssigt ansvar

Lenovo kalder sig selv:

"[...]en førende udbyder af personlige computere[...]"

og angiver selv deres salg i Danmark til:

"Hvert år [...]ca. 200.000 [...] computere [...] i Danmark."

Lenovo er dermed indiskutabelt oppe på en omsætning og markedsandel der gør, at Konkurrenceloven bør have deres bevågenhed i alle markeder, hvor deres fremfærd kan have en konkurrenceforvridende virkning, herunder særligt et marked hvor EU aktivt griber ind i.

Computerproducenter tjener penge på præinstallation.

Det kommer næppe som en overraskelse for nogen, at computerproducenter kun gør sig den udgift i arbejds løn og maskininvestering, som det kræver at præinstallere Microsofts styresystemer, fordi det økonomisk kan betale sig for dem at gøre det.

Ikke alene tilbyder Microsoft nogle klækkelige rabatter for storindkøb af licenser, der gives også forskellige "markedsføringstilskud" og betaling for anprisninger som den på side 1 af Bilag A dokumenterede "*Lenovo anbefaler Windows*".

Præcis hvor mange penge det drejer sig om, er ikke til at blive klar på, men den desperation og store indsats Lenovo gør sig i denne sag, for at forsvare en ⁵/_{200.000} eller mindre, deraf, er indikativ og i sandhed tankevækkende.

Microsoft gør refusioner til computerproducentens problem

I Systembyggerlicensen, bilag 14, gør Microsoft det til computerproducentens problem og omkostning at refundere softwaren i henhold til slutbruger licensen:

"14. Kompensation. [...] De må dog kompensere slutbrugere for Software eller Hardware, der er returneret til Dem i henhold til licensvilkårene."

Læg mærke til at computerproducenten ikke loves en reciprok kompensation fra Microsoft: Når jeg får udbetalt refusion, går det ud over Lenovos indtjening, ikke Microsofts. På denne vis forsøger Microsoft, at bruge computerproducenterne til at gøre sit monopolbyggende arbejde for sig og som Lenovo selv dokumenterer i svarskriftet, virker det:

"At alle konkurrerende computer-produkter på markedet også har præinstallerede styresystemer"

Computerproducenter, som Lenovo, har derfor ingen tilskyndelse til at give refusioner, til at gøre sådanne refusioner nemme, eller blot mulige for kunden, men derimod al mulig grund til at forhindre, eller ved besværliggørelse, afværge kundernes forsøg på at opnå refusion.

Der er talrige vidnesbyrd, jeg skal gerne føre så mange vidner som retten har tålmodighed til på dette punkt, om hvorledes computerleverandører gør sig alle mulige undskyldninger og kunstgreb for at undgå disse refusioner.

Da det drejer sig om et relativt beskedent beløb for hver enkelt computer, er det for langt de fleste personer, små firmaer eller organisationer, stillet overfor producentens tidsrøvende benspænd, klart mest fordelagtigt at betale og acceptere denne urimelighed, frem for at spilde ressourcer der ikke vil stå mål med refusionens størrelse. Store firmaer og organisationer, hvor refusionen bliver økonomisk relevant, vil Lenovo gerne levere andre operativsystemer til, (svarskrift punkt 4).

De 1000 kr. jeg søger i refusion i denne sag, kommer således ikke i nærheden af at erstatte mig den arbejdstid jeg mister, på at skrive denne replik. Men sagen er principiel for mig, som styresystemsleverandør, fordi computerleverandørenes forhindringsløb skader mig selv, som køber af computere og mine kunder, som brugere af mit konkurrerende styresystem. Derfor tager jeg slagsmålet.

Lenovos opførsel skævvrider markedet

Det er indlysende, at markedet skævvrides når brugere af ét styresystem er tvunget til også at betale for et andet styresystem, hvad enten de vil eller ej, hvis de vil købe en PC.

Der er ingen, der kender det sande omfang af kunder, der har resigneret og betalt Lenovo for Microsoftlicenser de ikke skulle bruge, alene fordi Lenovo har gjort det indlysende klart, at det ikke ville kunne betale sig for dem, hverken tidsmæssigt eller økonomisk, at søge refusion. Se f.eks hvorledes Lenovo svingagtigt fremfører dette argument i svarskriftets punkt 8.

Hvis Lenovo får ret i deres påstand om frifindelse:

Takket være alle de besværgelser computerleverandørerne allerede gør sig, for at undgå at udbetale de tilbudte refusioner, er det i dag reelt ikke muligt at købe en PC, uden at betale for en licens til Microsoft Windows, i en eller anden variant. Blandt brugere af andre styresystemer omtales dette som "Microsoft-skatten" eller "Windows-skatten", fordi den, som en anden skat, er uundgåelig.

Hvis Lenovo får medhold i deres påstand om frifindelse, efterlades licensaftalens tilbud om refusion uden mening eller betydning og køb af et styresystemet bliver herefter et leveringskrav for computere, fordi producenterne derved kan tjene flest penge.

Dermed står kunder, der ønsker at bruge et andet styresystem, (stadig) i den helt utrolige situation, at de skal betale både deres valgte leverandør, for styresystemet de ønsker at bruge og dennes konkurrent for et styresystem de ikke ønsker at bruge.

Dét kan aldrig være acceptable forhold på et konkurrencebaseret marked: Uanset hvilke kvaliteter andre styresystemleverandører måtte kunne præstere, vil denne økonomiske ulighed altid være dem en urimelig ulempe, i konkurrencen med Microsoft.

Hvis der for alle computere opkræves en licensafgift, hvad enten det licenserede produkt skal bruges eller ej, er der i praksis tale om en privatopkrævet skat på PC computere⁹. Det kan aldrig nogen sinde være i overensstemmelse med Konkurrenceloven:

"§ 1. Loven har til formål at fremme en effektiv samfundsmæssig ressourceanvendelse gennem virksom konkurrence til gavn for virksomheder og forbrugere."

Eller for den sags skyld Grundloven:

"§ 43 Ingen skat kan pålægges, forandres eller ophæves uden ved lov [...]"

9 Indtil konkurrencemyndighederne greb ind, var dette praksis: Microsoft opkrævede licensbetaling for alle producerede computere, uanset hvad de skulle bruges til og af hvem. Tilbudet om refusion i licensaftalen blev indsat som resultat af konkurrencemyndighedens intervention.

Hvis jeg får ret i min påstand om refusion for softwaren

Hvis retten giver mig medhold i min påstand, gives refusionstilbudet den mening, at computere kan købes uden tvangsbetaling for et Microsoft styresystem, hvorved konkurrencevilkårene på markedet udjævnes.

Samtidig vil den store majoritet af kunder på markedet stadig høste deres håndgribelige og uomgængelige fordel, økonomisk og praktisk, ved at kunne købe computere præinstalleret med det operativsystem de foretrækker.

Den eneste part der vil opleve ulemper, hvis retten giver mig medhold, er Lenovo og andre computerproducenter, der må undvære under 1 ‰ af den fortjeneste, de idag har ved at præinstallere Microsofts styresystemer.

Konklusion på anden del:

Hvis retten frikender Lenovo, fører det til (yderligere) konkurrenceforvridning og monopoldannelse på markedet for styresystemer til PC'ere, hvilket er stik modsat den indsats EU kommissionen har gjort i over 10 år, for at begrænse virkningerne og skaderne af Microsofts de-facto monopolstatus på markedet.

Hvis retten dømmer Lenovo til at betale refusion, bliver markedsvilkårene på markedet for styresystemer mere retfærdige, uden derved at skade nogen parter bortset fra objektivt trivielle økonomiske konsekvenser for computerleverandører som Lenovo.

Tredje del: Lenovos Svarskrift.

Herefter vil jeg imødegå Lenovos Svarskrift, punkt for punkt, for at underbygge min påstand om, at sagen er så simpel som jeg påstår ovenfor.

Punkt 1. "Indledning"

"Lenovo bestrider, at der består et retligt og berettiget krav"

Jeg er naturligvis ikke enig.

Punkt 2. "Lenovo"

"Lenovo er på verdensplan en førende udbyder af personlige computere [...]"

Netop: Lenovo er en dominerende aktør på markedet for PC'ere og derfor påligger der Lenovo en forpligtelse til ikke at virke, eller medvirke, til konkurrenceforvridning på markedet for styresystemssoftware til PC'ere.

Punkt 3. "Lenovos salg af computere i Danmark"

"Lenovo DK beskæftiger sig med markedsføringen af Lenovos computere på det danske marked. [...] Lenovo DK forestår markedsføringen og salgsfremmende foranstaltninger, [...] Der sælges hvert år ca. 200.000 Lenovo-computere [...] i Danmark"

Det er igen umiddelbart indlysende, at Lenovo er en af de meget store aktører på markedet. Derfor påligger det ligeledes Lenovo DK en pligt til ikke at virke, eller medvirke, til konkurrenceforvridning på markedet for styresystemer til PC'ere.

Punkt 4. "Computere med præinstallerede styresystemer"

Lenovo præinstallerer kun Windows for at tjene penge

"Alle Lenovo-computere har som udgangspunkt Windows styresystemet præinstalleret."

"Lenovo producerer efter ordre og baseret på en konkret vurdering computere med andre styresystemer præinstalleret under forudsætning af en minimumsproduktion."

Her er sagens kerne for Lenovo: Det handler om hvad der er økonomisk fordelagtigt for firmaet. Hvis Lenovo kan tjene penge på maskiner hvor der ikke præinstalleres Windows, så er de mere end villige til at gøre dette: det handler alene om penge.

Men Lenovos forkærlighed for omsætning står ikke over Konkurrenceloven: Hvis Lenovos adfærd ville medvirke til at begrænse konkurrencen på relevante markeder, har Lenovo en pligt til at ændre sin adfærd, selv om det koster dem penge eller tabt fortjeneste.

Lenovo har med vilje besværliggjort første opstart af computeren

"At computeren ikke uden videre kan startes op første gang uden et præinstalleret styresystem"

Inden man kan komme til at bruge det præinstallerede Windows Vista styresystem, skal man gennemlæse og godkende de to licenser.

Det første man bemærker er, at licensernes tekst præsenteres i to bittesmå vinduer, der hver kun viser syv linier tekst ad gangen. Det samlede brugbare areal af LCD skærmen er 303x190mm i alt 57.570 mm². Områderne til licensteksterne er hver 109x23mm i alt 2.507mm². Licenserne må altså nøjes med hver 4.3% af skærmens areal (Bilag 16).

Læg mærke til, at det ikke er muligt at gøre vinduet større, eller at udskrive licensen. Skulle en kunde ønske at rådføre sig med sin advokat om licensens indhold, vil det være nødvendigt at betale advokaten for at klikke sig vej igennem over hundrede bittesmå "sider" der udgør licensens tekst. Alternativt, vil man, som jeg, være nødt til at affotografere og udskrive dem alle (bilag 6).

At der ikke er noget teknisk til hinder for at anvende et større skærmareal, kan man forvisse sig om, ved at trykke på den, ironisk nok, meget lille ikon, for "hjælp til handicappede" og aktivere "zoom" funktionen. Den giver en slags "forstørrelsesglas" i et separat område af skærmen (Bilag 17). Bemærk dog at der stadig kun præsenteres syv liner tekst ad gangen.

Det tager, som fotoserien i bilag 6 viser, 106 klik med musen før hele Windows licensens tekst har været synlig og derefter yderligere 115 klik med musen før den anden licens har været synlig.

Her falder Lenovos del i besværliggørelsen særligt i øjnene, for ud af de 115 "sider" i deres engelsksproget licensaftale, er "side" 25-57 og 79-101 (inkl.), i alt 56 "sider", 48% af dem alle, helt overflødige for en dansk kunde, idet de omhandler de juridisk forhold i alle mulige andre lande i verden.

Derudover, kan man i modsætning til Microsofts licensaftale om Windows Vista, ikke finde denne licensaftale noget sted på Lenovos hjemmesider: Det nærmeste man kommer hvis man søger på licensens identitetsnummer, "L505-0009-90", er tre dokumenter på fremmedsprog, hvoraf to ikke tilbydes og et ikke er obligatorisk i folkeskolen: thai (vietnamesisk ?), kinesisk (?) og fransk, samt en produktmanual for et ikke relateret Lenovo produkt, der måske eller måske ikke anvender samme licensaftale(bilag 12).

Endelig skal to klik bekræfte accepten af de to licenser, i alt 106 + 115 + 2 = 223 museklik.

At kalde 223 nødvendige museklik for "*uden videre (at) starte op*" strider imod enhver fornuft.

Lenovo forventer ikke at kunden læser licenserne

Det tog mig 12 minutter blot at affotografere de 116 sider, hvor jeg intet forsøg gjorde på at læse eller forstå teksterne undervejs.

Softwarelicensen for Windows Vista indeholder 4319 ord og Lenovos længere licens nedenunder har ca. samme densitet, så i alt er der ca. 9000 ord der skal læses. Med den typiske læsehastighed på ca. 300 ord i minuttet, vil det tage en halv time at læse licenserne igennem¹⁰. Der kunne spares 8 minutter hvis Lenovo rydede op i deres licens.

Lenovo anviser i den medfølgende dokumentation:

*Konfigurer styresystemet ved at følge vejledningen på skærmen:
Denne process tager flere minutter.*

Lenovo forventer tydeligvis ikke, at kunderne bruger tid på at læse licensernes tekst. Denne forventning giver kun mening, hvis licensernes tekst af forbrugere opfattes som uforanderlige standardkontrakter.

Langt de fleste andre styresystemer kan startes hurtigere end det præinstallerede styresystem, hvilket jeg under retssagen gerne skal demonstrere, ved at starte et eller flere styresystemer hurtigere, end Lenovos repræsentant kan klikke sig vej igennem disse to licenser og øvrige nødvendige formularer for at kunne anvende det præinstallerede styresystem.

Aftalernes præsentation er uredelig handlemåde

Uanset om kunden opfatter aftalernes tekst som en standardaftale eller ej, er det uredeligt at Lenovo, uden objektiv årsag, gør det så svært for brugeren at læse teksten deraf. Som et minimum strider dette imod Markedsføringslovens §1.

Selvom Lenovo ikke har forfattet licensaftalernes tekst, må Lenovos præsentation deraf bringe "koncipistreglen" på banen: Når Lenovo gør det så svært for kunden at læse aftalernes tekst, bør aftaleteksten fortolkes til kundens fordel, hvis der er tvivl.

Almindelige forbrugere kan godt installere et styresystem

"Det kræver en mere omfattende teknisk indsigt i computere at installere et styresystem på en blank computer, hvilket almindelige slutbrugere ikke er i stand til"

En besynderlig påstand, taget i betragtning at den medfølgende dokumentation, "Guide til service og fejlfinding Thinkpad T400s", (Bilag 13) kun bruger 3 sider til hele kapitel fire, der handler om (gen-)installation af styresystemet.

Yderligere kan det undre, at Microsoft i årevis har solgt styresystemer i løssalg, i f.eks Fona, Bilka og Kvickly, hvis almindelige slutbrugere ikke er i stand til at installere dem.

Og endelig kan vi observere, at Lenovo forventer at disse "almindelige slutbrugere" er i stand til at klikke sig igennem 115 små bitte sider af en engelsksproget licens, en aftale der ikke ligefrem er et lysende eksempel på klarhed og enkelhed, på kun, som Lenovo skriver, "flere minutter".

Det strider simpelthen imod almindelig fornuft og al erfaring, at påstå at sådanne "almindelige slutbrugere" ikke er i stand til at indsætte en DVD skive eller USB stick og lade den installere et styresystem på computere. Hvis Lenovo fastholder denne besynderlige påstand, vil jeg foreslå at vi afprøver den, ved at lade en af retten udvalgt person, f.eks en retsbetjent, installere et andet styresystem.

De resterende påstande under punkt 4 er af ren kommerciel natur og har ikke nogen relevans for sagens oplysning og afgørelse: Jeg bestrider ikke Lenovos ret til mod forudbetaling at distribuere Windows Vista Business styresystemet på de computere de sælger, ej heller hvilke fordele dette giver et massivt flertal af kunderne, jeg ønsker blot udnytte min ret, under licensaftalen til at få købesummen refunderet.

¹⁰ Registreringsprocessen af Windows Vista kræver derudover andre indtastninger, herunder brugerens navn mv.

Punkt 5: "Et samlet produkt"

Dette afsnit indeholder Lenovos hovedargument, at software og hardware skal opfattes som en samlet og uadskillelige ting, således at Lenovo slipper for besværet med at håndtere separate refusioner af softwaren. Det er forkert, sprogligt, faktisk, juridisk.

Lenovo misinformerer om hardware og software.

Først forsøger Lenovo at redefinere sproget så det passer til deres argument:

"En computer består af mange delkomponenter (hardware og software komponenter) men udgør og sælges som et samlet produkt."

En computer er på dansk alene betegnelsen for hardwaredelen. F.eks skriver Politikens Nudansk Ordbog (ISBN 87-567-6087-6):

Computer [...]

1. En maskine der modtager og behandler data elektronisk; bruges fx. til tekstbehandling el. til styring af fabrikationsprocesser = PC, DATAMAT, DATAMASKINE

brug:

"en bærbar computer",

afledte ord:

"computerprogram", "computerstyret", "microcomputer" "minicomputer"

[...]

Program [...]

4. (edb): et sæt af instruktioner som indlæses i en computer til løsning af en bestemt opgave.[...]

At Lenovo vælger at komme flere forskellige ting i en papkasse, forandrer ikke på disses navn, natur eller juridiske status: Software er beskyttet under Loven om Ophavsret, hvor der kun kan opnås rettigheder igennem en explicit licens fra ophavsmanden, mens hardware er beskyttet under Patentloven, hvor brugsret og ejerskab opnås i det øjeblik handlen er afsluttet.

"Udover Windows præinstallerer Lenovo også en række mindre Lenovo-styreapplikationer på computerne, som er hjælpeværktøjer til styring af skærm, strømforsyning, netværksforbindelse, trådløst netværk og ThinkVantage (sikkerhedschip)."¹¹

Den anden licensaftale der skal godkendes, handler kun om disse hjælpeprogrammer. Med andre ord har Lenovo helt tydeligt adskilt alt på maskinen distribueret software fra hardwaren, ved at kræve godkendelse af licensaftaler for softwaren, men ikke hardwaren.

"I Lenovo-computere indgår hardware komponenter fra Lenovo og en lang række forskellige andre producenter, herunder bl.a. processorer fra Intel. Windows ikke er den eneste komponent fra tredjepart men er blot én ud af mange tredjepartskomponenter."

Hvis disse tredjepartskomponenter er så ens som Lenovo påstår, hvorfor skal kunden så godkende en licens til softwaren men ikke hardware som processoren? Fordi processoren fra Intel netop er hardware¹², der er omfattet af Patentloven og derfor ikke kræver en licensaftale med køberen.

Lenovos argument om "et samlet produkt" er i direkte modstrid med immaterielretten, som Lenovo tilsyneladende har glimrende styr på, i alle andre sammenhænge end netop denne sag.

Lenovo mener deres behov for profit hæver dem over loven

"De enkelte delkomponenter udgør hver for sig en integreret del af Lenovos computer-produkt, der tilsammen udgør et samlet produkt."

11 Denne software er ikke omfattet af refusionskravet.

12 I email (bilag 11) fra Lenovos medarbejder, finder man en tilsvarende dårlig analogi, imellem et fjernsyn og dets fjernbetjening.

Lenovo har fuld frihed til at vælge hvad de kommer i en papkasse og giver et produktnummer, men det forandrer ikke på hvorledes kassens indhold omtales i det danske sprog, eller behandles under lovgivningen. Hvis Lenovo havde ret i denne egenrådige påstand, ville hashesælgerne på Christiania blot kunne komme deres hamp i en papkasse sammen med en pose gulerødder og kalde det "et samlet grøntsagsprodukt", for at sætte sig uden for Loven om Euforiserende Stoffer.

At distinktionen derudover er arbitrær og alene økonomisk betinget, dokumenterede Lenovo selv i sidste sætning under punkt 4:

"Lenovo producerer efter ordre og baseret på en konkret vurdering computere med andre styresystemer præinstalleret under forudsætning af en minimumsproduktion."

Lenovo er villig til at komme en hvilken som helst kombination af ting i en papkasse og kalde det et produkt, hvis de kan tjene penge på det, men hverken Loven om Ophavsret, Konkurrenceloven eller Aftaleloven, er betinget af, hvad der er profitabelt for Lenovo.

Den fysiske indpakning nævner ikke Windows Vista et eneste sted

"Lenovos computere markedsføres, udbydes og sælges som et samlet produkt, hvilket blandt andet fremgår af computerens fysiske fremtræden, produktindpakning, markedsføringsmateriale m.v. jf bilag A. Den fysiske fremtræden og produktindpakningen vil under domsforhandlingen blive dokumenteret ved fremvisning af produktet."

Jeg har i Bilag 7 fotograferet den papkasse computeren blev leveret i. Modsat hvad Lenovo påstår, fremgår det intet sted af indpakningen, at der medfølger en præinstalleret Windows Vista Licens, eller at en sådan, hvis den medfølger, skulle have licensvilkår der afviger fra Microsofts standard licensaftale: Windows Vista er simpelthen ikke nævnt med et eneste ord¹³. Sammenlign dette med den meget prominente "Intel" mærkat på foto 8.

Jeg beklager at det er svært at læse teksten på foto 2-6 i bilag 7, den er bestemt ikke for svagtsynede, heller ikke in natura. De fem etiketter indeholder hver den samme sætning, om en indbygget trådløs facilitet, gentaget på ca. 21 forskellige sprog¹⁴. Hvorfor disse bemærkninger er så specielt "vigtige", at de hver får en mærkat, har jeg ingen ide om. Men som de fem næsten ulæselige labels viser, ville det være trivielt for Lenovo at oplyse om Windows Vista på emballagen. Det gør Lenovo ikke.

PROTEST: Bilag A er bevisfusk.

Lenovo præsenterer i svarskriftet bilag A som

"Kopi af print fra hjemmesiden www.lenovo.com",

Som det tydeligt kan ses på hver eneste ark i bilaget, drejer det sig om en udskrift af firmaet IBM's hjemmesider: I URL feltet øverst på side 1 står "<http://www.ibm.com/europe/...>" og i sidefoden på alle de øvrige sider står ligeledes at udskriften er fra "<http://www.pc.ibm.com/...>".

Det er utænkeligt at Lenovo ikke er klar over, hvad der er deres egen hjemmeside og hvad der er IBMs hjemmeside, så der kan kun være tale om et bevidst forsøg på vildledning.

Jeg har ingen ide om hvorledes noget sådant håndteres i en retssag, det overlader jeg til retten af afgøre, nu hvor jeg har rejst min protest.

13 Særligt tankevækkende er, at Lenovos strekkodemærkat i foto 14 heller ikke nævner Vista.

14 Teksten på de fem mærkater, så vidt som jeg kan tyde den er: Foto 2: "Vigtig bemærkning: Strømbesparende produkt med Bluetooth-Radio, der opererer i 2.4 GHz båndet til hjemme- og kontorbrug i EØS og Schweiz" Foto 3: "Vigtig bemærkning: Strømbesparende LAN-produkt med 802.11a-radio der opererer i 5 GHz båndet til hjemme- og kontorbrug i EØS og Schweiz" Foto 4: "De medlemsstater, hvor der er begrænsninger for brug af dette produkt, er markeret. Der er flere oplysninger i dokumentationen." Foto 5: "Produktet Ericsson F3507g PCI MiniCard er beregning til forbindelse til GSM- eller 3G-mobilkommunikationsnetværk" Foto 6: "Vigtig bemærkning: Strømbesparende LAN-produkt med 802.11b/g-radio der opererer i 2.4 GHz båndet til indendørs hjemme- og kontorbrug i EØS og Schweiz".

IBMs markedsføringsmateriale nævner ingen særlicens for Windows

Da vi nu alligevel har udskriften af IBMs websider i sagen, så lad os antale at det er en uforandret kopi af det markedsføringsmateriale som Lenovo stiller til forhandleres rådighed. Siger dette materiale så hvad, hvad Lenovo påstår ?

Bortset fra anprisningen "*Lenovo anbefaler Windows*" (side 2), der ikke på nogen måde kan give brugeren et indtryk af at Windows er et krav fra Lenovos side, viser bilaget kun hvilke styresystemer der kan leveres, ikke alene et antal varianter af Windows Vista, men tilsyneladende også Windows XP (bilag A, side 3, 3. spalte).

Helt centralt er imidlertid, at der intet sted i Bilag A står noget som helst om, at Microsofts standard licensbetingelser for Windows Vista skulle være anderledes for Lenovos computere, herunder at tilbudet om refusion tvangsmæssigt også omfatter computerens hardware.

Microsofts licensaftale siger det stik modsatte af hvad Lenovo påstår:

"At Lenovo-computeren er et samlet produkt, hvor Windows programmet er integreret del fremgår også af licensbetingelserne for Windows pkt. 2(a.), hvorefter: [...]"

Her strejfer Lenovo endelig sagens substans, men rammer desværre forkert: Det er inderligt ligegyldigt hvad punkt 1 til 26, samt A til H indeholder, for jeg har, som det burde være gået op for Lenovo på nuværende tidspunkt, ikke accepteret disse licensvilkår. Dertil kommer at det citerede punkt 2 siger det stik modsatte af hvad Lenovo påstår (se ovenfor).

Lenovo har slet ikke (præ-)installeret Windows Vista

Licensaftalen siger:

"De må installere [...]"

Microsoft opfatter ikke hvad Lenovo har foretaget sig med Windows Vista softwarefilerne som en "installering" eller "præinstallation". Microsoft kalder i deres systeminstallatørlicens (bilag 14), det Lenovo foretager sig for "*distribution*", hvilket alene indebærer en eksemplar fremstilling, men ingen brugsret derudover.

Denne distribution tillader at forbrugeren efterfølgende kan installere styresystemet fra et lille isoleret område af harddisken, i stedet for at skulle gøre det fra et DVD medie. På den måde spares Microsoft for at producere en mængde DVD skiver og Lenovo slipper for at holde rede på dem og fylde dem i papkasserne. Når licensaftalen omtaler:

"Vilkårene gælder for ovennævnte software samt de medier, De måtte have modtaget dem på."

Er det disse DVD skiver, som Lenovo og Microsoft har sparet væk, der er tale om, fordi DVD medier ikke kan slettes. Hvis den kopi af softwaren der ligger på computerens harddisk slettes, omfatter licensen naturligvis ikke længere harddisken.

Lenovo taler imod bedre vidende

"Det er ikke muligt at bruge Lenovo-computerne, før licensbetingelserne er accepteret."

For det første har Lenovo under punkt 4 selv vedgået at computeren virker fint med andre styresystemer. For det andet skriver jeg dette på computeren, uden nogensinde at have accepteret licensbetingelserne. Jeg skal gerne bevise dette under retssagen.

Punkt 6 "PH Kamps køb af computeren"

Her er det så at jeg må bøje nakken: Jeg burde have vedlagt kopi af faktura for mit køb af computeren som bilag til min stævning. Den vedlægges nu forsinket som Bilag 8. Se endvidere Bilag 7, foto 11 hvor følgesedlen endnu sieder uåbnet på papkassen computeren kom i. Jeg beklager denne forsømmelse.

Lenovo fejlciterer min første henvendelse

Lenovo har fordelt noget af email-korrespondancen over to bilag, B og C, men udelader blandt andet de to første emails i korrespondancen. Jeg tillader mig derfor at vedlægge hele email-korrespondancen som bilag 11, i kronologisk orden.

"[...] spurgte i den forbindelse om, hvorvidt han kunne få prisen for Windows-licensen refunderet."

Af den allerførste email fremgår det klart at jeg spurgte hvordan, ikke hvorvidt, jeg kunne få refusion:

"Hvad er Lenovos procedure for at få refunderet den medfølgende Windows licens, hvis køberen ikke har brug for den?"

Herpå svarede Lenovos medarbejder at:

"Mht Windows, så kan vi ikke springe vores budskab over: Vi returnerer ikke prisen for Windows, det er en samlet pakke der købes."

I den resterende email-korrespondance, kan man læse hvorledes Lenovos medarbejdere taler udenom, kommer med vage hentydninger til "nogle generelle retningslinjer" osv, uden nogen sinde at producere nogen dokumentation til støtte for disse påstande.

Lenovo har ikke tilrettet licensaftalens tekst

Hvis Lenovo insisterer på, at tilbudet om refusion kun omfatter software og computer under et, er det Lenovos deres pligt, jvf. Aftalelovens §38 stk 2b, at fjerne eller erstatte hele det pågældende afsnit, således at aftalen fremstår "*på klar og forståelig måde*", ikke mindst i lyset af de 1-5 henvendelser som Lenovo selv indrømmer at modtage hvert år.

Forklaringen er, at ingen medarbejder hos Lenovo, heller ikke Flemming Mårtens, har mandat til at fjerne licensaftalens klare tilbud om refusion, eller på anden vis rette i licensaftalens tekst og derfor forsøger Lenovo i stedet med svig og chikane at forhindre kunderne i at få deres refusion.

Punkt 7 "Licensbetingelserne og Lenovos returpolitik"

Lenovo forholder sig ikke til sagens kernepunkt

Her citerer Lenovo, endelig, ordret den del af licensaftalen denne sag handler om, men forklarer ikke hvorledes de kan læse dens tekst som omfattende både hardware og software. Hvis Lenovo agter at gøre gældende, at licensaftalen også omfatter computeren, må de som et minimum vise hvorledes den skære tekst kan læses, så den kan bære denne fortolkning og desuden tilbagegive hele materialet i del et og to i denne replik.

"Lenovos returpolitik oplyses på forespørgsel, [...]"

Som Bilag 11 tydeligt viser, ville Lenovo netop *ikke* oplyse mig deres returpolitik, trods adskillige forespørgsler. Formodentlig, fordi de var klar over at en sådan dokumenteret politik, ville bringe dem i problemer med EU's konkurrencekontor.

Lenovo har gentagne gange snydt kunder for refusion

"Lenovo DK har indtil sagens anlæg modtaget ca. 1-5 henvendelser om året [...]"

Denne selvinkriminerende tilståelse dokumenterer, at der er tale om en systematisk politik fra Lenovos side, med ved svig og chikane, at afskære kunderne fra Licensaftalens klare tilbud om refusion. Hvorvidt tallets størrelse står til troende, skal jeg ikke gøre mig klog på, jeg accepterer Lenovos oplysninger på dette punkt.

Punkt 8 "Returnering af Licens og afinstallation af styresystemer"

Lenovo forsøger at chikanere kunden bort fra refusion.

"Styresystemet kan derfor ikke returneres alene ved at køberen afstår fra at acceptere licensbetingelserne og returnere licensbeviset. En returnering af licensen ville betyde, at computeren skulle indsendes til Lenovo [...] Omkostninger forbundet hermed, fx. fragt og arbejdstimer, vil i langt de fleste tilfælde overstige værdien af licensen"

Dette er i direkte modstrid med ophavsrettens klare bogstav: Uden en gyldig licens, har kunden ikke nogen rettigheder til produktet og så stopper sagen der, med kunden ansvarlig for at overholde lovens ord.

Selvfølgelig skal Lenovo have en tro&love erklæring, hvor kunden skriver under på at have afvist licensen, inden refusion foretages, men dette er både tilstrækkeligt og rigeligt, der er ikke behov for yderligere transaktioner. Det er f.eks. således Lenovo håndterer refusioner i Tyskland (bilag 18).

At computeren skulle indsendes til Lenovo, har i særdeleshed ingen basis i Loven om Ophavsret, men handler alene om at chikanere kunden, for at gøre det uattraktivt og uacceptabelt at anmode om refusion. Der er mange andre måder softwaren kan fjernes fra computeren på, som er nemmere og simplere for kunden og billigere for Lenovo:

1. Lenovo kan bruge sin eksisterende "CRU" procedure til at tilsende kunden en ny blank harddisk, som kunden monterer i computeren i stedet for den gamle, der returneres i samme emballage. Lenovo anvender allerede denne procedure i forbindelse med garantireparationer af harddisken. (Bilag 13, Tillæg B og side 41-43).
2. Lad kunden bruge computerens allerede eksisterende "slet hele harddisken" funktion (Se Bilag 10) og udfylde en tro&love formular.
3. Lav en funktion på skærmen, hvor man faktisk kan afvise licensen, som derefter sletter de præinstallerede softwarefiler og genererer en kryptografisk kode som kunden returnerer til Lenovo for refusion. Koden er Lenovos uigendrivelig bevis på at licensen er afvist.

Lenovo skal bære alle omkostninger ved afvisning af licensen

Under alle omstændigheder, er det Lenovo der må bære omkostningerne for de eventuelle procedurer de ønsker at gennemføre, af den simple grund at det er Lenovo der tjener pengene på at præinstallere styresystemet til at begynde med, jvf. punkt 4.

Punkt "PH Kamp mangler retlig interesse"

Jeg har købt et produkt og ønsker at tage imod et af de to medfølgende tilbud. Lenovo forsøger at løbe fra deres tilbud. Det er rigeligt til, at jeg har retlig interesse.

"PH Kamp [...] er medforfatter og leverandør af opensource operativsystemet FreeBSD."

...som jeg selv skrev, med stolthed, i stævningen. Det er netop derfor konkurrencelovgivning er relevant: FreeBSD konkurrerer med Microsoft Windows Vista.

"PH Kamp har desuden en blog på www.version2.dk, [...]"

Version2.dk er et af Danmarks førende medier for IT og computere, ejet af Mediehuset Ingeniøren, der igen ejes af IDA, Ingeniørforeningen i Danmark. Min klumme på [version2](http://www.version2.dk)¹⁵ hører til mediets mest læste stof. Mener Lenovo ikke at journalister og klummeskrivere må kræve deres ret med rettens hjælp ?

"[...]hvor han plæderer for anvendelse og udbredelse af opensource software."

15 <http://www.version2.dk/blogs/poulhenningkamp>

Jeg indrømmer blankt at jeg plæderer for anvendelse og udbredelse af opensource software. Det har jeg gjort siden midten af 1980'erne. Imidlertid er dette langt mindre skummelt end Lenovos antyder. F.eks har IT & Telestyrelsen på deres hjemmeside, artikler med overskrifter som:

"Pressemeddelelse: Open source-software skaber værdi i Lyngby-Taarbæk Kommune"
"Brug af open source vinder frem - især på statslige PC'er"
"Konference om Open source-software i det offentlige"

IT & Telestyrelsen har også udgivet en 32 sider lang pjece med titlen: *"Open Source software i det offentlige"* som ministeren introducerer på side 5 (bilag 9), ved at *"plæderer for anvendelse og udbredelse af open source software"* blandt andet med ordene:

"Anvendelse af open source-software kan på de rigtige områder understøtte yderligere digital udvikling, innovation og kvalitet samtidig med, at konkurrencen styrkes."

Endelig kan jeg nævne at IT & Telestyrelsens hjemmeside, www.itst.dk, leveres af et stykke Open Source software som jeg har skrevet: Varnish HTTP acceleratoren¹⁶, der indtil for nyligt kørte på det Open Source styresystem jeg er medforfatter og leverandør af: FreeBSD, men som i dag kører Open Source styresystemet Linux (bilag 15).

Hvorledes dette skulle påvirke min retlige interesse i et simpelt aftalespørgsmål er mig en gåde. Herefter gentager Lenovo:

"PH Kamp var ved købet af computeren fuldt ud bekendt med Lenovos retur-politik[...]"

"Fuldt ud bekendt" er, som email-korrespondancen i bilag 11 tydeligt dokumenterer, noget af en overdrivelse: Trods mine gentagne forsøg ville Lenovos medarbejder ikke fortælle mig hvad returpolitikken, eller som den blev omtalt *"nogle overordnede retningslinier"* gik ud på, men alene at den betød jeg ikke kunne få refusion. Alene dette giver mig en retlig interesse.

Punkt "Ikke noget grundlag for PH Kamps krav"

Her gentager Lenovo i stort omfang sig selv, sine forsøg på kreativ læsning og misfortolkning af Licensaftalens helt klare ordlyd og prøver at bagatellisere, at alle fakta er dem imod.

"[...] og gør gældende, at der er tale om et almindeligt aftalebaseret krav."

Hvilket alternativ til Aftaleloven forestiller Lenovo sig der skulle kunne være tale om ?

"[...]licensvilkårene ikke hjemler ret til separat refundering af prisen for Windows Vista Business."

"[...] hvilket skal forstås som købesummen for computeren i sin helhed, idet denne er solgt som en enhed."

Aftalens tekst, præsentation og oprindelse, siger det præcis modsatte og konkurrencesituationen på markedet ville blive forværret af Lenovos fortolkning, der leveres som en påstand uden argumentation. Jeg ser frem til at Lenovo argumenterer og dokumenterer denne påstand.

"Den opdeling af henholdsvis Windows Vista Business's og Lenovos Licensbetingelser, som fremgår ved opstarten af computeren, kan ikke tillægges særskilt betydning."

Er det ikke således i aftaleret, at man antager at alt hvad der er skrevet, står der for en årsag ? Hvorfor skulle netop disse to, meget prominente linier tekst ignoreres ?

"[...]"

Windows Vista Business er permanent tildelt den computer, som softwaren er købt sammen med. Det er således ikke muligt, at skille softwaren fra computeren - computeren og styresystemet er en samlet enhed."

16 <http://varnish.projects.linpro.no/>

Et styresystem består af data og filer på harddisken, hvis harddisken slettes, eller ombyttes, er computer og software totalt adskilt.

Hvis Lenovo havde ret i at sammensmeltningen af computer og software var så permanent og uforanderlig, ville der slet ikke være grund til, at Lenovo dokumenterer en procedure for geninstallering af softwaren (Bilag 13, kapitel 4).

At computer og styresystem netop kan adskilles ved at udskifte harddisken, dokumenterer Lenovo også selv (Bilag 13, side 41):

"Rescue and Recovery-arbejdsområdet og produktreableringsprogrammet findes ikke på den nye harddisk [...]"

Jeg skal gerne demonstrere at softwaren og computeren kan adskilles, ved at ombytte harddisken i min maskine med en anden.

Endelig, er det værd at bemærke, at Lenovo ikke finder sammensmeltningen så overbevisende, at det giver anledning til at nævne softwaren som en del af computerens "Faciliteter og specifikationer" (Bilag 13, Tillæg C), der ellers finder anledning til at enumerere selv meget iøjenfaldende detaljer som "display", "tastatur" osv.

"Licensbetingelserne er af denne grund indrettet således, at kan køberen ikke acceptere disse, kan køberen få refunderet købesummen for hele produktet."

Denne påstand, for hvilken Lenovo ikke bærer nogen argumentation eller bevis, er "kun" i strid med den skære tekst og alle relevante fakta i sagen, se ovenfor, nedenfor mv.

"De konkurrencemæssige betragtninger, som PH kamp anfører i stævningen, er ikke rigtige og uden relevans for sagen [...]"

Jeg ser frem til at Lenovo påpeger eventuelle unøjagtigheder.

Når Lenovos fortolkning af licensaftalen, for et markedsdominerende produkt, yderligere vil ødelægge konkurrencen på markedet, er konkurrencemæssige betragtninger yderst relevante, hvis der skulle være tvivl om hvorledes den skære tekst skal fortolkes: Den konkurrencemæssige skadevirkning er i allerhøjeste grad et argument imod at tilbudet om refusion kan afvises, eller gradbøjes af en computer-producent eller -leverandør, som Lenovo, blot fordi det er kommercielt ubekvemt. Derfor fastholder jeg disse påstande i sagen.

"De udenlandske retssager [...] havde ikke Lenovo som part [...]"

Det ville være i strid med EU's indre marked, hvis Danskere skal tvinges til at købe en Windows Vista licens hvergang de anskaffer en PC, mens borgere i andre EU lande ikke stilles overfor et sådant krav, derfor er disse sager relevante.

Siden sagens start, er jeg imidlertid blevet opmærksom på at Lenovo i Tyskland tilsyneladende refunderer Windows Vista licenser, uden at gøre et stort nummer ud af det. Se vedlagte bilag 18. Jeg imødeser Lenovos forklaring på hvorledes forskellen på hvorledes de fortolker aftaleteksten på det tyske og danske marked.

"[...] udlægning af Lenovos OEM-aftale med Microsoft [er] ikke korrekt og udokumenteret."

Se ovenfor vedr. Microsofts standard systembyggerlicens.

"Lenovo DK er reelt ikke rette sagsøgte [...]"

Selvfølgelig er de det. Lenovo DK er et 100% ejet datterselskab af Lenovo International og firmaets eneste eksistensberettigelse og eneste kilde til indtægt er, som Lenovo selv dokumenterer i punkt 3, den milliardomsætning, salget af Lenovos computerprodukter i Danmark repræsenter.

Desuden bemærker man i email-korrespondancen, hvorledes Lenovo DK's medarbejdere ikke gjorde ophævelser over at repræsentere Lenovo, så længe de troede de kunne afskrække mig fra at gøre mit krav om refusion gældende.

Punkt "Andre forhold"

"[...]på DKK 1.000 bemærkes, at prisen er lavere"

Den købesum kunden betaler for softwaren består, mindst, af følgende fem komponenter:

1. Den betaling Lenovo har erlagt til Microsoft for licensen.
2. Den fortjeneste Lenovo har haft på at gensælge licensen.
3. Den andel af fortjenesten i distributionsledet, der vedrører licensens pris.
4. Den andel af fortjenesten i retailledet, der vedrører licensens pris.
5. Den andel af momsen, der vedrører licensens pris i retailledet.

Ingen af disse tal er umiddelbart til kundens rådighed.

Det korrekte købspris for softwaren kan imidlertid udregnes og dokumenteres af Lenovo, udelukkende på basis af kundens dokumenterede samlede købspris for computer og software (bilag 8), og Lenovos interne dokumenter vedrørende punkt 1 & 2 samt Lenovos salgspris til første led i den merkantile kæde. Derfor må Lenovo bære denne bevisbyrde.

Det siger sig selv, at det ikke er tilstrækkeligt at Lenovo dukker op med en lap papir hvorpå der er nedkradset "142kr": Lenovos svigagtige påstande og fremfærd i denne sag, giver ingen grund til at formode at et sådant "bart tal" har noget med virkeligheden at gøre. For at løfte bevisbyrden, må Lenovo fremlægge de faktiske forretningsdokumenter, licensaftaler, faktura mv. hvoraf det, for den aktuelle computer faktiske beløb fremgår, eller kan udregnes.

Skulle Lenovo ikke ønske, eller ikke kunne fremlægge troværdig dokumentation og bevisførelse, er det realistisk, acceptabelt og retfærdigt at lægge markedsprisen på kr. 1000 (bilag 5), for en tilsvarende softwarelicens til grund for refusionen.

Det er en realistisk sammenligning, for hvis denne markedspris var væsentlig lavere end Lenovos pris for samme licens, ville storkunder kræve computere leveret uden softwaren præinstalleret, og selv indkøbe en OEM licens, for at spare penge. Dette lader ikke til at være tilfældet.

Det er en acceptabel sammenligning, for selv hvis denne markedspris er en anelse højere end Lenovos pris, slipper Lenovo for en forholdsvist omfattende dokumentationsopgave, hvilket utvivlsomt vil være billigere for Lenovo.

Det er en retfærdig sammenligning, for en licens købt til markedsvilkår har været igennem stort set samme merkantile "fødekæde", som den licens Lenovo præinstallerede og tog forudbetaling for, blot med Microsoft i Lenovos sted og der er ingen grund til at tro, at Lenovo ikke tjener alt hvad de kan derpå, ved at prissætte licensen til markedspris.

Indtil Lenovo fremlægger en sådan dokumentation, fastholder jeg mit krav på at få markedsprisen på Kr. 1.000,00

"[...]kravet om at Lenovo DK optager en tekst vedrørende refunderingsmuligheder på sin hjemmeside bemærkes alene, at der ikke er retligt grundlag for et sådant krav."

Lenovo har systematisk misledt og chikaneret kunder (se ovenfor, svarskrift punkt 7) og Lenovos svarskrift fremstiller Aftaleloven og Licensaftalens klare tekst, EUs antimonopolaktiviteter og alt andet der måtte komme på tværs af deres omsætning og profit, som værende mindre detaljer Lenovo bare kan afvise med et pennestrøg, efter forgodtbefindende.

I det lys, synes jeg det er et helt berettiget krav, at Lenovo dømmes til at oplyse deres kunder om, at disse har rettigheder, som Lenovo med svig og chikane har frataget dem.

Konklusion på tredje del:

Lenovos svarskrift er, bortset fra min forglemmelse med fakturaen, uden substans og forholder sig ikke til den helt klare aftaletekst, der er sagens kerne.

Samlet konklusion

Lenovos svarskrift kommer ikke i nærheden af substansen i sagen og selvom jeg genlæser min stævning igen og igen, kan jeg ikke se hvorledes den skulle kunne være skyld deri, men må konkludere at Lenovo stadig tror, at de kan snakke sig ud af, at opfylde det tilbud de har afgivet.

I så fald imødegår tredje del heri alt hvad Lenovo bragte til bordet i svarskriftet.

Skulle det imidlertid blot være et forståelsesmæssigt problem, håber jeg at den grundigere fremstilling i første og anden del heri kan afhjælpe disse og imødeser Lenovos betaling af min refusion og sagens mindelige forlig.

Under alle omstændigheder ser jeg frem til at Lenovo forholder sig til sagens substans herefter.

Bilag:

Bilag 6: Fotoserie af licensaftaler, 116 fotos på 58 ark.

Bilag 7: Fotoserie af emballage, 15 fotos på 8 ark.

Bilag 8: Fakturakopi for købet af computeren. 1 ark.

Bilag 9: Side 5 fra ITST's pjece "*Open Source software i det offentlige*" 1 ark.

Bilag 10: Uddrag af Lenovos "*ThinkPad T400s Hardware Maintenance Manual*", 3 ark

Bilag 11: Email korrespondancen imellem sagsøger og sagsøgte, 11 ark.

Bilag 12: Google søgning på Lenovos licenstekst, 1 ark.

Bilag 13: Uddrag af Lenovos "*Guide til service og fejlfinding – Thinkpad T400s*", 10 ark.

Bilag 14: Microsofts Systembyggerlicens, 1 ark.

Bilag 15: NetCrafts historiske oplysninger vedrørende www.itst.dk webserveren, 1 ark.

Bilag 16: Foto: Licensvinduetts størrelse, 1 ark.

Bilag 17: Foto: Anvendelse af handicap-funktion, 1 ark.

Bilag 18: "<http://macslow.net/p=148>" Lenovo Tysklands refusion. 1 ark.

Jeg har printet to fotos per ark i bilag 6 og 7 for at halvere antallet af ark. Hvis dette giver problemer med læseligheden skal jeg gerne reformattere disse bilag med kun ét foto per ark, eller gøre billedmaterialet tilgængeligt elektronisk.

Slagelse, 2009-10-05

Poul-Henning Kamp